

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2011–2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Klára Konvicová

Neurózy řeči u mladšího školáka

– koktavost a breptavost

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: Prof. PhDr. Karel Kamiš, CSc

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME)

2011-2014

BACHELOR THESIS THESIS

Klára Konvicová

**Neuroses speech at a younger schoolboy
- stuttering and cluttering**

Prague 2014

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Prof. PhDr. Karel Kamiš, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Třebíči ..... dne 28.2.2014.

Jméno autorky..... Kowricova.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu bakalářské práce Prof. PhDr. Karlu Kamišovi, CSc. za odbornou pomoc a užitečné rady. Ale také Mgr. Aleně Kabrhelové za poskytnutí logopedické praxe.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá řečovou adaptací znevýhodněného žáka s poruchou kocktavosti a breptavosti. Teoretická část obsahuje symptomatologii, etiologii, diagnostiku a terapii. Také rozděluje kocktavost a breptavost podle doby vzniku, podle verbálních symptomů, podle původu, podle míry uvědomění si i podle stupně. V praktické části se zaměřuji na řečovou adaptaci znevýhodněného žáka. Nejvíce na přípravná cvičení, hlasová cvičení, uvolňovací artikulační cvičení, cvičení plynulosti mluvy, řečnická cvičení...

Klíčová slova

Artikulace, breptavost, embolofrázie, etiologie, fonace, kocktavost, logoped, neuróza řeči, parafrázie, praktická cvičení, plynulost řeči, symptomatologie

Annotation

The bachelor thesis deals with the adaptation of a disadvantaged student speech disorder of stuttering and cluttering. The theoretical part includes symptomatology, etiology, diagnosis and therapy. It also divides stuttering and cluttering according to the time of, by verbal symptoms, according to the origin, the degree of awareness and by degrees. In the practical part focuses on speech adaptation disadvantaged pupil. Most preparatory exercises, vocal exercises, relaxation articulation exercises, fluency of speech, rhetorical ...

Key words

Articulation, cluttering, embolofrázie, etiology, fonace, neurosis, parafrázie, practical exercises, stuttering, a speech therapist, symptomatology, the fluidity of spee

OBSAH

ÚVOD	11
TEORETICKÁ ČÁST	12
1 KOKTAVOST (BALBUTIES)	12
1.1 Typy koktavosti.....	12
1.1.1 Vývojová koktavos.....	12
1.1.2 Získaná koktavost.....	12
2 ETIOLOGIE KOKTAVOSTI (PŘÍČINY KOKTAVOSTI)	13
2.1 Rozdělení etiologie.....	13
2.1 .1 Podle doby vzniku.....	14
2.2.2 Podle verbálních symptomů.....	14
2.2.3 Podle původu.....	15
2.2.4 Podle míry uvědomění si.....	15
2.2.5 Podle stupně.....	15
3 SYMPTOMATOLOGIE KOKTAVOSTI (PŘÍZNAKY KOKTAVOSTI)	16
3.1 Rozdělení symptomatologie koktavosti.....	16
3.1.1 Foneticko - fonologická.....	16
3.1.2 Lexikálně-sémantická.....	16
3.1.3 Morfologicko-syntaktická.....	16
3.1.4 Pragmatická.....	16
4 PŘÍZNAKY V ŘEČI	17
4.1 Respirace.....	17
4.2 Fonace.....	17
4.3 Artikulace.....	17
4.3.1 Dysprozodie.....	17
4.3.2 Embolofrázie.....	18
4.3.3 Parafrázie.....	18
4.3.4 Postoj verbální komunikaci.....	18
5 VLIVY KOKTAVOSTI	19
5.1 Osobnostní a další příznaky.....	19
5.1.1 Písemný projev.....	19
5.1.2 Fyziologické příznaky.....	19
5.1 Komplexní obraz koktavosti - vzájemné prolínání tří množin.....	19
5.1.1 Individuálně v různé míře.....	19

5.1.2 V rozmanité časové návaznosti.....	19
5.1.3 V rozličném stupni závažnosti a různévzájemnosti souvztažnosti.....	19
6 PATOGENEZE KOKTAVOSTI.....	20
6.1 1. Fráze - vývojová dysfunkce.....	20
6.1 2. Fráze - incipientní koktavost.....	20
6.1 3. Fráze - Chronická koktavost.....	20
7 DIAGNOSTIKA KOKTAVOSTI.....	21
7.1 Vyšetření.....	21
7.2 Týmová interdisciplinární spolupráce.....	21
8 DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA.....	22
8.1 Terapie koktavosti.....	22
8.2 Postup podle Van Ripera.....	22
8.3 Psychoterapeutické jednodimenzionální metody.....	22
9 DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA KOKTAVOSTI.....	23
9.1 Seemanova komplexní cvičná léčba.....	24
9.2 Fonograforytmická metoda podle Lechty.....	25
10 SEDM ZÁKLADNÍCH KROKŮ V TERAPII.....	25
11 BREPTAVOST.....	27
12.1 Příznaky první úrovně (týkající se obsahu výpovědi).....	28
12.2 Příznaky druhé úrovně (týkající se formy výpovědi).....	28
12.3 Příznaky třetí úrovně (týkající se substance výpovědi).....	28
13 DIAGNOSTIKA BREPTAVOSTI.....	29
13.1 Vyšetření intelektu.....	29
13.2 Komplexní diagnostika.....	29
13.3 Další postupy v diagnostice.....	29
14 ROZDÍ MEZI KOKTAVOSTÍ A BREPTAVOSÍ.....	30
15 TERAPIE BREPTAVOSTI.....	30
PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
16 INFORMACE O PORADNĚ A PANÍ LOGOPEDCE.....	32
16 PROBLEMATIKA KOKTAVOSTI V DĚTSKÉM VĚKU.....	33
17 PACIENTY S PORUCHOU KOKTAVOS.....	35
17.1 Děvče X.....	35
17.2 Děvče Y.....	35
17.3 Děvče Z.....	36
17.4 Chlapec A.....	36
17.5 Chlapec B.....	36

18 VÍCEDIMENZIONÁLNÍ POSTUPY KOMBINACE JEDNOTLIVÝCH METOD KOKTAV.....	37
19 LÉČBA KOKTAVOSTI.....	38
20 SEDM ZÁKLADNÍCH KROKŮ V TERAPIE.....	39
21 BREPTAVOST.....	40
22 PACIENTI S PORUCHOU BREPTAVOSTI.....	41
22.1 Chlapec D.....	41
22.2 Chlapec F.....	41
21.3 Děvče K.....	41
21.4 Děvče	42
21.5 Děvče V.....	42
21.6 Shrnutí.....	44
23 TERAPIE BREPTAVOSTI.....	45
24 METODY PREVENCE.....	45
25 PREVENCE.....	46
ZÁVĚR.....	47
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	48
SEZNAM OBRÁZKŮM GRAFŮ A TABULEK.....	49
SEZNAM PŘÍLOH.....	50

ÚVOD

Tahle práce je zaměřena na Neurózu řeči u mladšího školáka – kockavost a breptavost. Hlavním cílem bylo ukázat, jak se s těmito dětmi pracuje a jaká je jejich šance na zmírnění nebo zlepšení této poruchy.

V teoretické části se dozvíte: jaké jsou příčiny a příznaky kockavosti a breptavosti. Vliv sociálního prostředí na pacienta. Jak se kockavost a breptavost dá napravit. Jestli je dědičná nebo ne. Ale také to, jak se rozděluje a jaké jsou mezi těmito poruchami rozdíly

Praktická část zahrnuje práci s deseti dětmi ve věku 4-12 let, které mají poruchu kockavosti a breptavosti. Od paní logopedky se dozvíme, jak se s těmito dětmi pracuje a jaké používá pomůcky.

TEORETICKÁ ČÁST

1 KOKTAVOST (BALBUTIES)

Koktavost (též zejména odborně balbutismus, balbuties) je řečová porucha, při které je plynulost řeči neúmyslně přerušována opakováním jednotlivých slabik či částí slov nebo jejich nechtěným prodlužováním. Řeč je v některých případech proložena neúmyslnými pauzami, kdy koktavý člověk není schopen vydat žádný zvuk (tzv. řečové bloky). Všeobecně vžitá představa, že koktavost se vyznačuje pouze rychlým opakováním několika slabik, není tedy pravdivá. Lidé trpící touto poruchou bývají označováni jako balbutici. Věda, která se koktavostí zabývá se nazývá balbutologie.

Hlavním problémem mnohých balbutiků je právě nechtěné opakování částí slov a protahování samohlásek představuje spíše mechanismus, který má toto opakování částečně eliminovat. Pojem koktavost zastřešuje různě vážné řečové poruchy. Patří sem jak řečové poruchy spíše kosmetického charakteru (při mluvnickém projevu balbutika si posluchači jeho poruchu řeči jen stěží uvědomují) až po vážné poruchy, kdy je pro postiženého jakýkoli řečový projev velkým problémem. Pro balbutika může jeho řečová porucha představovat závažný psychologický a emocionální problém. Mnozí balbutici se snaží vyhýbat se mluvení na veřejnosti nebo se snaží záměrně nepoužívat taková slova, u kterých předpokládají vznik řečového bloku. Toto vyhýbavé chování ale vede často k uzavření se do sebe, úzkosti, stresu, hanbě a pocitu „ztráty kontroly“ během mluvení. Koktavost je často spojována s úzkostlivosťou koktavého, ve skutečnosti zde však nebyla prokázána žádná souvislost (často naopak úzkostlivosť vzniká až jako následek koktavosti). U koktavých lidí také nebyla zjištěna nižší inteligence než u zbytku populace.

Koktavost neznamena ve své podstatě problém s fyziologickou produkcí řeči ani s převáděním myšlenek do mluvené podoby. Pokud odhlédneme od jejich řečových problémů, jsou lidé postižení koktavostí z klinického hlediska „normální“.

Koktavost se u mnohých balbutiků mění v průběhu času i v závislosti na konkrétních situacích a často je spojena s množstvím stresu při určitých činnostech. Pro mnoho balbutiků je tak například velkým problémem telefonování a stres, který při telefonickém hovoru pociťují, může výrazně negativně ovlivnit projevy jejich řečové poruchy.“

Přesná příčina koktavosti je dosud neznámá, zdá se však, že zde hrají roli jak genetické tak neuropsychologické faktory. Existuje mnoho přístupů a terapií k „léčbě“ koktavosti

1.1 Typy koktavoti

1.1.1 Vývojová koktavost

Typická koktavost je vývojovou poruchou, která se objevuje v raném dětství a u některých jedinců (asi 20 %) přetrvává do dospělosti. Průměrně se koktavost objevuje kolem 30. měsíce života. Ačkoli i zde jsou rozdíly, dětská koktavost se projevuje obvykle opakováním slabik či slov; druhotným projevem je napětí. Vyhýbavé chování se však v této fázi ještě neobjevuje. Většina dětí si svého řečového problému není vědoma. U těchto dětských koktavých se mohou problémy objevovat epizodicky, kdy se střídají období koktání s obdobími relativní plynulosti řeči.

Ačkoli procento uzdravení v raném věku je velmi vysoké, koktavé dítě může postupem času přejít od „uvolněného“ koktání ke koktání doprovázenému námahou, svalovým napětím a prodlužováním hlásek. Některé reakce rodičů mohou mít vliv na vznik chronické koktavosti. Dobře míněná doporučení rodičů jako „mluv pomalu“, „pořádně se nadechni“, „řekni to znovu“ atd. mohou v dítěti vzbuzovat úzkost a strach, což vede ke stále větším řečovým problémům a dítě se dostává do nekonečného kruhu, kdy strach z koktání pouze posiluje řečovou poruchu. Později se objevují sekundární příznaky koktavosti jako mrkání očí, pohyby rtů, stejně jako vyhýbavé chování, kdy se postižený nechce stýkat s lidmi nebo utíká před situacemi, ve kterých by byl nucen komunikovat. Většina jedinců si nakonec plně uvědomí svou řečovou poruchu a identifikují se jako „koktaví“. S tímto poznáním může přijít hluboká frustrace, pocit studu a ha

1.2.2 Získaná

Ve vzácných případech se může koktavost objevit až v dospělém věku jako důsledek neurologické události, jako například zranění hlavy, nádoru, mozkové mrtvice či jako důsledek užívání drog. Tato koktavost má však oproti předchozímu typu určité odlišnosti. Obvykle se omezuje jen na opakování částí slov či slabik a výskyt úzkosti a druhotných příznaků není příliš běžný. U tohoto typu koktavosti nepomáhají ani techniky známé jako „změněná zpětná sluchová vazba“ (viz dále), které mohou být prospěšné u vývojové koktavosti. Koktavost může také vzniknout jako reakce na traumatický zážitek, jako je žal nad úmrtím blízké osoby, rozpad vztahu nebo jako psychologická reakce na prožité fyzické trauma. V těchto případech jsou symptomy vzájemně velmi podobné: koktavost vznikne náhle a je spojena s významnou událostí, řečová porucha je stálá a není ovlivňována různými situacemi, ve kterých se koktavý člověk nachází. Postižený si své poruchy také není příliš vědom a nepociťuje v souvislosti s ní.

2 ETIOLOGIE KOKTAVOSTI (PŘÍČINY KOKTAVOSTI)

Příčina vzniku koktavosti není příliš objasněna. Koktavost totiž nevzniká z jediné příčiny, ale je výsledkem několika faktorů a důležitou roli zde hraje také dědičnost. V poslední době jsou podle nejnovějších výzkumů prokazovány u balbutiků odlišné výkony jednotlivých mozkových hemisfér, což může v důsledku znamenat rozpor mezi tím, co „chtějí říct“ a tím, co „řeknou“.

Nejčastěji se tato porucha projevuje mezi třetím a pátým rokem. Jsou však popsány i případy, kdy děti v tomto věku koktají naučeně (tzn., že se naučí mluvit podle někoho z blízkých, kdo zadržává v řeči) nebo se může jednat o jen tzv. přechodnou koktavost, která během několika týdnů odezní.

Ve vývoji koktavosti jsou rozlišovány dvě kritická období. Jedno z nich je právě mezi třetím až čtvrtým rokem, kdy dítě začíná být schopno samo formulovat věty. V tomto období se schopnost mluvit opoždí za schopností rozumět a dítě tedy několikrát za sebou opakuje něco, co již řeklo. Je nutné odlišit situaci, kdy dítě opakuje větší celky od situací, kdy opakuje pouze začátky slov nebo má problémy se zahájením vyřčení slova. Druhá zmiňovaná situace je totiž významným signálem, který naznačuje, že by se mohlo jednat o poruchu řeči a měla by být zahájena patřičná léčba u dětského logopeda. Druhým kritickým obdobím bývají první školní dny, které jsou pro nejednoho školáka těžkou psychickou zátěží. Existuje i tzv. latentní forma balbuties, která se může odstartovat kdykoliv v průběhu života. Je známo několik zažitých mýtů kolem koktavosti. Není totiž například pravda, že koktavost je následek psychického šoku. Příběhy typu, že dítě začalo koktat po vylekání čertem a Mikulášem mají sice něco do sebe, nicméně pokud dítě v sobě nemělo již jisté predispozice, koktat rozhodně nezačne. Také není pravda, že koktavost zavinili rodiče špatným výchovným postupem. A je také nesprávné domnívat se, že koktavostí trpí pouze labilní a úzkostní lidé. Naopak koktavost a s ní spojené nepříjemnosti mohou způsobit vznik úzkostných poruch u balbutiků.

2.2.1 Klasifikace koktavosti

2.2.1 Podle doby vzniku

- Předčasná – u dětí mladších 3 let
- Obvyklá – mezi 3. – 4. Rokem (tzv. fyziologická dysfluence, která je přirozená!!!)
- Pozdní – po 7. Roce

2.2.2 Podle verbálních symptomů

- Tonická (mmmmmmmaminka)
- Klonická (ma ma ma maminka)
- Tonicko-klonická
- Klonickotonická

2.2.3 Podle původu

- Fyziologická
- Kombinovaná s dysartrií
- Dysfatická
- Hysterická
- Traumatická

2.2.3 Podle míry uvědomění si

- od koktavosti bez křečí mluvidel až po frustrační formu
- osoby s koktavostí si svou poruchu, na rozdíl od osob s breptavostí, uvědomují

2.2.4 Podle stupně

- od minimálních po výrazné příznaky, často znemožňující komunikaci

3 SYMPTOMATOLOGIE KOKTAVOSTI (PŘÍZNAKY KOKTAVOSTI)

Koktavost se projevuje narušením plynulosti řeči. V řečovém projevu člověka s koktavostí můžeme zaznamenat repetice (opakování části slov, opakování celých slov – dříve označovány jako klony), prolongace (prodlužování hlásek, slabik, dříve označovány jako tony), slovní vmetky (hm, ano), tiché pauzy (nápadně dlouhé pauzy v řečovém projevu). Koktavost také doprovází narušené koverbální chování. Narušené koverbální chování znamená mimovolní pohyby, souhyby artikulačních orgánů, souhyby končetin atd. Narušeno je také dýchání, objevují se nádechy uprostřed slov. U většiny balbutiků se vyskytuje úzkostnost, ostýchavost, projevy nesmělosti. Psychická tenze se zvětšuje v náročných komunikačních situacích (zkoušení, výstup na veřejnosti, komunikace s cizím člověkem).

3.1 Rozdělení symptomatologie koktavosti

3.1.1 Foneticko - fonologická

- obtíže s artikulací

3.1.2 Lexikálně-sémantická

- parafráze (ruší při koncipování projevu)
- snaží se obejít slova, která jsou pro ně složitá

3.1.3 Morfologicko-syntaktická

- úsilí o co nejkratší věty

3.1.4 Pragmatická

- narušené koverbální chování, snaha vyhnout se verbální komunikaci
- příznaky se mění a různě kombinují
- projevy koktavosti se mohou objevovat jen v některých situacích či při komunikaci s různými lidmi
- důležitý – aktuální zdravotní stav, míra únavy
- projevy se mohou vázat na určitou hlásku, určité hláskové seskupení
- typické příznaky koktavosti můžeme sledovat v řeči, v chování a také jako příznaky

4 PŘÍZNAKY V ŘEČI

4.1 Respirace

- velmi často narušené
- projevují se poruchy dýchacích pohybů
- dýchací spazmy

4.2 Fonace

- v hlasivkových vazech dochází ke spazmům
- tvrdý hlasový začátek
- v některých případech ani není balbutik na základě spasmů hlas vytvořit

4.3 Artikulace

- neprojevuje se vadná výslovnost
- průběh artikulace je narušen na začátku slov a vět
- forma tonická, klonická nebo kombinovaná

4.3.1 Dysprozodie

- melodie, tempo, přízvuk
- řeč může být monotónní
- tempo na základě spasmů – zrychlené, kolísavé
- vystupňované neurotické příznaky

4.3.2 Embolofrázie

- slovní vmetky – hlásky, slabiky, slova – jo, no, že áno
- embolofrázie se objevují častěji u dospělých než u dětí (dospělí mají větší mluvní zkušenost než děti, takže lépe zvládnou kompenzační cestu, kterou embolofrázie poskytují)

4.3.3 Parafrázie

- tvořeny ve snaze vyhnout se slovům s „nebezpečnou“ hláskou
- opisy a synonyma
truktura a obsah výpovědi je tím narušena
- z hlediska koncipování myšlenek je to vážný příznak koktavosti – syntax

4.3.4 Postoj verbální komunikaci

- při rozvinuté koktavosti často negativní
- nepříjemné pocity a obavy z těžkosti při mluvení
- obavy z určitých situací
- logofobie – snahy terciární prevence o snížení výskytu logofobie
- vliv na osobnost balbutika

4.3.5 Narušení koverbální komunikací

- zahrnuje celou řadu příznaků
- projevuje se během mluvení – rušivé
- grimasy, mrkání, kývání ze strany na stranu, přešlapování, manipulace s prsty a oblečením, celkový motorický neklid
- pohyby čelistí, dotýkání se vlasů, krku
- balbutik se vyhýbá zrakovému kontak

5 VLIV SITUACE NA KOKTAVOST

- Porucha plynulosti není konstantní, ale může docházet ke kolísání
- **Plynulost se zlepší** – maňásek, divadelní role, mluví sám k sobě, zpěv
- **Plynulost se zhorší** - uvědomí-li si dopředu svůj problém
- Zátěžové faktory – únava, – nemožnost připravit se na hovor (téma, potřeba neočekávané komunikace, citové napětí, rozhovor s nadřízenými, rozčilení)

5.1 Osobnostní a další příznaky

- Koktavost zasahuje celou osobnost
- Sebevědomí
- Interpersonální chování
- Emotivita, neurotické příznaky
- Spojení koktavosti s neurózou – enuréza, tiky, hysterie, depresivní neuróza

5.1.1 Písemný projev

- Zatížený začátek psaní
- Narušení plynulosti vedení čáry
- Opakování, přepisování, škrtnání
- Poruchy jemné motorik

5.1.2 Fyziologické příznaky

- Změněná frekvence pulsu – je vyšší
- Zvýšený krevní tlak
- Poruchy metabolismu
- Nespavos
- Zvýší

6 GENEZE KOKTAVOSTI

- Asynchronní koordinace mozkových hemisfér + další komponenty
- Opakované zážitky z nerealizovaného nebo změřeného komunikačního záměru
- Opakované zážitky ztráty kontroly nad řečí
- Výsměch
- Subjektivně prožívaní pocit extrémního časového tlaku při komunikaci, atd.
- Jsou to tzv. fixující mechanismy

6.1 Komplexní obraz koktavosti – vzájemné prolínání tří množin

- **dysfluence (neplynulost)** – repetice (opakování slabik), prolongace (prodlužovaná, natahovaná první hláska)
- **nadměrná námaha** – překonávání bloků svalstva artikulačního aparátu, prvky narušeného koverbálního chování
- **psychická tenze** – během mluvení, postupně i před ním, před potřebou komunikovat, s možným vyústěním do logofobie
- všechny tři příznaky se projevují:

6.1.1 Individuálně v různé míře

6.1.2 V rozmanité časové návaznosti

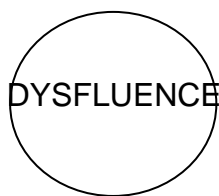
6.1.3 V rozličném stupni závažnosti a různé vzájemné souvztažn

7 PATOGENEZE KOKTAVOSTI

7.1 1.fáze – vývojová dysfluence

- doprovodný příznak ontogeneze (fyziologická neplynulost)
  - ve většině případů spontánně zanikne
  - vývojová dysfluence + rizikové faktory (mohou se střídát fáze koktání a plynulé řeči)
- => ohrožené dítě
- podmínky pro plynulost řeči dítěte
  - kapacita kognitivní, lingvistická, motorická, sociální a emocionální musí být v rovnováze s požadavky prostře

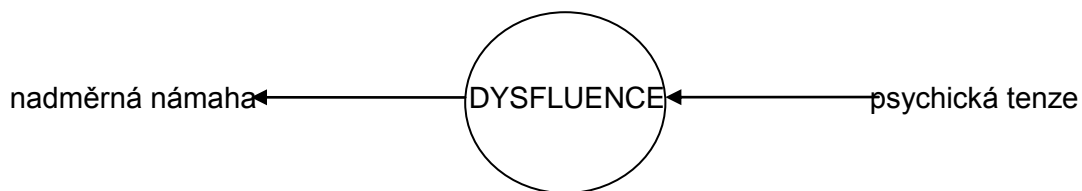
Obrázek 1: Vývojová dysfluence

7.2 2.fáze – Incipientní koktavost

- přechod do patologie
- začínající průnik dysfluencí a nadměrné námahy
- mohou se vyskytnout prvky uvědomování si problému s řečí (první zážitky ztráty kontroly nad řeč

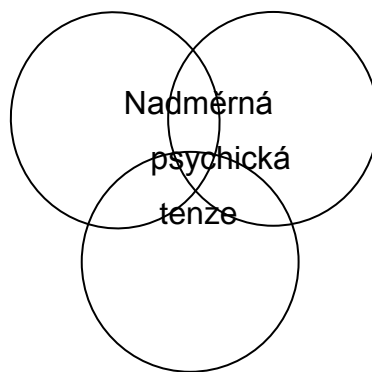
Obrázek 2: Incipientní koktavost

7.3 3.fáze – chronická kocktavost

- kompletní klinický obraz
- postupná habitace vzájemného průniku příznaků
(dysfluence + nadměrná námaha + psychická tenze)
- individuální poměr

Obrázek 3: Chronická kocktavost

8 DIAGNOSTIKA KOKTAVOSTI (ROZBOR)

- analýza symptomů kocktavosti
- sledování okolností souvisejících se vznikem kocktavosti
- analýza symptomů řeči
- postoj ke komunikaci
- projevy narušeného koverbálního chování
- zohlednit věk vyšetřované osoby

8.1 Vyšetření

- spontánní řečový projev
- řízený rozhovor
- nahrávka provedeného rozhovoru
- předškolní věk – popis situačních obrázků
- školní věk a dospělí – upravený text
- balbutiogram (přístup kvantitativní, pořídí se opět záznam) – (slova/chyby)
= norma

8.2 Týmová interdisciplinární spolupráce

- foniatr
- neurolog
- logoped
- psycholog
- psychiat

9 DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA KOKTAVOSTI

- neplynulá řeč na podkladě organického poškození centrálního nervového systému
CMP
- breptavost
- fyziologická neplynulost a incipientní kocktavost

9.1 Terapie kocktavosti

- neznáme příčiny – orientujeme se pouze na příznaky
- 250 postupů
- Individuální i skupinová forma
- Psychoterapie

9.2 Postup podle Van Ripera

- **Identifikace** – poznání vlastní kocktavosti
- **Desenzibilace** – odstranění pocitu strachu a úzkosti
- **Modifikace** – učí se „plynulejšímu kocktání“
- **Generalizace** – využití naučených technik v praxi

9.3 Psychoterapeutické jednodimenzionální metody

- Jednodimenzionální
- Muzikoterapie - rytmizace
- Hypnóza
- Akupuntura

10 OSOBNOST KOKTAVOSTÍ

Tabuka : Osoba s koktavostí

	Dysfluence	Nadměrná námaha	Psychická tenze
Vývojová dysfluence (3-4 roky)	Vsuvky, slovní repetice, opravy nekompletních vět	Žádné nápadné projevy	Žádné projevy
Incipientní koktavost (5-7 let)	Prolongace, opakování částí slov, redukováná samohláska – schwa, sporadický výskyt fluentní řeči	Nepřirozená artikulace, vegetativní příznaky, znaky svalového napětí, někdy narušené kverbální chování, zvýšení tónu nebo akcelerace při dysfluenci	Projevy netrpělivosti, hektika, občas uvědomění si obtíží, nejasné pocity frustrace, ustupující zrakový kontakt
Fixovaná koktavost (7-13 let)	Převaha prolongací, repetice hlásek	Bloky, napětí, tlačení, zápolení se slovy, narušené kverbální chování	Rozpaky, pocit blamáže, vyhýbavé chování, situační strach, anticipování bloků a obtížných komunikačních situací
Chronická koktavost (14 let a více)	Habitace příznaků	Prodlužování bloků spolu s tremorem rtů, sanice	Agofobie, únikové, vyhýbavé chování, silné pocity frustrace a obav z komunikace, změny ve složitosti mluvy

11 BREPTAVOST

Tumultus je porucha, která má co dělat s plynulostí mluvy. Český název této poruchy (breptavost) poměrně přesně vystihuje její podstatu. Má mnoho společného s koktavostí, pokud jde o prevenci i profylaxi. Příčiny jsou však většinou jiné. Breptavost je typická nápadným zrychlováním mluvy, které se často stupňuje až k nesrozumitelnosti, protože člověk v rychlosti „polyká“ slabiky a často i celá slova, takže věty ztrácejí smysl.

Původně se soudilo, že příčinou překotné mluvy je nepoměr mezi chutí mluvit a motorickou obratností mluvidel, která nestihnou všechno správně realizovat. Rodiče někdy děti charakterizují jako velmi chytré, „nestihnou říci všechno, co vědí“. V poslední době se však opětovně prokazuje u většiny breptavých dětí organický původ jejich poruchy, tedy drobnější nebo i vysloveně abnormální nález na EEG. Podle psychologických vyšetření podávají breptavé děti horší výkony ve vnímání, v pravolevé orientaci, v senzomotorické orientaci i v motorice, stejně jako v neverbálních zkouškách, ve čtení a psaní. Celkově lze tedy považovat tumultus za jeden z projevů lehké mozkové dysfunkce. Také podíl dědičnosti není zanedbatelný.

12 SYMPTOMATOLOGIE BREPTAVOSTI (PŘÍZNAKY BREPTAVOSTI)

Příznaky jsou velmi různorodé. Často se děti vyznačují překotným, nevypočitatelným temperamentem a impulzivností. V situacích, které vyžadují rychlou reakci, bývají naopak pomalejší, než je obvyklé. Není to však pravidlem. Některé se chovají naopak velmi klidně, jsou rozvážené a manuálně velmi zručné. To pak výrazně kontrastuje se zbrklým charakterem mluvy.

Takže za společné rysy se dají považovat jen příznaky na řeči. Mluvení bývá narušeno častými vdechy, někdy děti mluví i při nadechování. V proudu řeči se ztrácejí koncovky, části slov i celá slova. Výslovnost je často nepřesná nebo nesprávná, ale není vázána na některé hlásky – v rychlosti se prostě některé hlásky nepovedou. Někdy není ani vlastní tempo mluvy zrychlené, ale vynechané části slov tento dojem navozují. Mluva bývá navíc poměrně monotónní a není členěna ani akcenty, ani odlišením síly hlasu.

Výrazně se breptavost projevuje až kolem nástupu do školy a později. Množstvím slov bývá někdy překryta obsahová chudost. Zvláště obtížné pro posluchače je, má-li čelit žvanivosti - to není jen charakteristika, ale přímo označení jevu.

Dost často se breptavost kombinuje s koktavostí, která vzniká druhotně, obvykle jako *následek komunikačních neúspěchů a nevhodných výchovných postupů*. Výchova breptavých dětí někdy bývá opravdu obtížná a vyčerpávající.

Breptavost lze poznat a odlišit ji od koktavosti jednoduchým způsobem. Když požádáme breptavé dítě: Mluv, prosím, pomalu, nerozumím ti dobře, obvykle zpomalí a srozumitelnost se výrazně zlepší. Postupně však zase začne řeč nabírat rychlost, dítě se dovede kontrolovat jen chvíli. Koktavému dítěti se po stejném pokynu začne mluvit podstatně hůř. Vlastně bychom takovou žádost ani neměli použít.

12.1 Rozdělení symptomatologie koktavosti

12.1.1 Příznaky první úrovně (týkající se obsahu výpovědi)

- deformace obsahu výpovědi
- dezorganizace myšlení, bezobsažná řeč
- slabé chápání výpovědi
- vynechávání podstatných informací
- absence sémantické soudržnosti (sdělení nedává dohromady smysl; slova nejsou uspořádána tak, aby na sebe navazovala)

- vybočení od tématu (komplikuje orientaci komunikačnímu partnerovi)
- ztráta dějové linie
- neuvědomování si problému brebtavou osobou

12.1.2 Příznaky druhé úrovně (týkající se formy výpovědi)

- deformace formy výpovědi
- nepřislušná segmentace textu
- konstruování nadměrně dlouhých vět (ztráta orientace pro komunikačního partnera)
- dysgramatismus (nesprávné skloňování, časování, potíže s prací s pojmy na mluvnické úrovni)
- přeřeknutí, floskule (komunikační útvar, který používají tiskoví mluvčí; umění říct cokoliv, aniž bych řekla cokoliv konkrétního; „mlžení“)

12.1.3 Příznaky třetí úrovně (týkající se substance výpovědi)

- deformace substance výpovědi
(problémy v prozódické oblasti, nesprávně vytváří přestávky, chybí přízvuk)
- vytváření přestávek
- chybné přízvukování
- zrychlené či arytmičné tempo řeči
- faktory řeči – přízvuk, rytmus, plynulo
- embolofrázie (narušené myšlení, není to uvědomí)
- opakování části výpovědi
- monotónní výpověď
- narušené dýchání
- poruchy hlasu – zastřený, hrdelní, málo rezonující hlas
- dysmúzie (snížený cit pro rytmus a melodii, celkové zacházení)

13 DIAGNOSTIKA BREPTAVOSTI (ROZBOR)

13.1 Vyšetření intelektu

- osoba s breptavostí má normální intelekt
- odlišení od mentální retardace – sémantická úroveň

13.1.1 Při mentální retardaci – chudé myšlení

13.1.2 Při breptavosti – dezintegrované myšlení – intelekt v normě

13.2 Komplexní diagnostika

- provádí tým odborníků (foniatr, psycholog, logoped, neurolog)
- důležitá vyšetření

13.1.1 EEG – elektroencefalografické (organický podklad breptavosti)

13.1.2 EMG – elektromyografické (odlišení od kórtavosti – spasmy)

13.3 Další postup v diagnostice – rozbor, hlasité čtení

- psaní
- zpěv a recita- reprodukce větce (cit pro rytmus, melodii, intonace,...)
- vyšetření motoriky a muzikálních schopností
- testová vyšetření

13.4 Diferenciální diagnostika

- odlišení breptavosti od kórtavost

14 ROZDÍL MEZI KOKTAVOSTÍ A BREPTAVOSTÍ

Tabulka: Koptavost x breptavost

Hlavní rozdíl	Breptavost	Koptavost
Základ poruchy	- centrální porucha řeči	- neurovegetativní dysfunkce
Charakter poruchy	- nekřečovitá	- křečovitá
Uvědomění si poruchy	- ne	- ano
Charakteristické znaky: - <i>specifické příznaky</i> - <i>tempo řeči</i> - <i>stavba výpovědi</i> - <i>obava z výslovnosti hlásek</i> - <i>koncentrace pozornosti na řeč</i> - <i>relaxace, uvolnění</i> - <i>cizí jazyky</i> - <i>souhyby a grimasy</i> - <i>záznam EEG</i> - <i>melodie výpovědi</i>	- opakování - často velmi rychlé - často nesprávná - neobjevuje se - zlepšuje řeč - zhoršuje řeč - zlepšují řeč - objevují se málokdy - často rozsáhlý - méně monotónní	- prodlužování a opakování - převážně normální - převážně správná - objevuje se - zhoršuje řeč - zlepšuje řeč - zhoršují řeč - objevují se často - obvykle v normě - více monotónní
Hlasité čtení - <i>dobře známého textu</i> - <i>neznámého textu</i>	- špatně - plynule	- plynule - špatně
Písmo	- nedbalé, mnoho oprav a škrtnutí	- zúžené
Účinky - <i>alkoholu</i> - <i>Leeova efektu</i>	- zhoršuje - zhoršuje	- nebývá záporné - oslabuje
Psychické vlastnosti	- bezstarostnost - impulzivnost - povrchnost	- nesmělost - nejistota - brzdění aktivity - nedůvěra
Průběh poruchy	- stálý	- spontánně zlepšovaný a zhoršovaný (návrtný)
Podstata terapie	- zkoncentrování pozornosti na řeč	- psychoterapie a odvrácení pozornosti od řeči
Prognóza závisí	- na soustředění	- na emocionálním postoji pacienta

PRAKTICKÁ ČÁST

Svou praxi jsem absolvovala v logopedické poradně v Třebíči u paní logopedky Mgr. Aleny Kabrhelové. Praxí jsem chtěla ukázat, jak se pracuje s koktavými a breptavými dětmi ve věku 5 do 12 let.

K mému výzkumu jsem zvolila 10 dětí v předškolním a mladším školním věku (od 5 do 12 let). 5 jich bylo s poruchou koktavosti a 5 s poruchou breptavosti. Praxí jsem chtěla ukázat, jak se pracuje s koktavými a breptavými dětmi ve věku 5 do 12 let.

Použila jsem metodu pozorování a dotazník. 1 dotazník byl určen pro paní logopedku, zbytek dotazníků jsem rozdala rodičům pacientů. Bylo jich celkem sedm a všechny dotazníky se mi v pořádku vrátily.

Při pozorování jsem se zaměřila na práci logopeda s pacienty a spolupráci s rodiči. Vše jsem si pečlivě zaznamenávala. Paní logopedka pracovala se všemi dětmi individuálně a každý do poradny docházel dle potřeby.

Byla jsem také seznámena s různými pomůckami a metodami nápravy plynulosti řeči.

Zaměřili jsme se na přípravná cvičení, hlasová cvičení, uvolňovací cviky, artikulační cviky, cvičení plynulosti mluvy a řečnické cviky

15 INFORMACE O PORADNĚ A PANÍ LOGOPEDCE

Mgr. Alena Kabrhelová je klinická logopedka a svoji poradnu má v nemocnici, která se nachází v Třebíči. Má dlouholetou praxi se všemi druhy logopedických poruch. A minimálně 10 let se zabývá poruchou koktavosti a breptavosti.

Do poradny dochází „dětí“ ve věku od 5 do 18 let z celé Třebíče a jejího okolí. Momentálně do poradny dochází 7 koktavých a 5 breptavých dětí.

16 PROBLEMATIKA KOKTAVOSTI V DĚTSKÉM VĚKU

Koktavost – v současnosti pojmána jako biopsychosocialní problém – patří k nejzávažnějším narušením komunikační schopnosti. Nelze ji spojovat pouze s dětským věkem, zejména ve fázi logopedické intervence je třeba přístupy k řečově handicapovaným diferencovat podle věkových kategorií v celé jejich šíři. V dětském věku je nezbytné diferenciální diagnostikou odlišit pouhou vývojovou dysfluenci řeči nebo fyziologickou iteraci od *incipientní koktavosti*. *Odborná stejně jako i rodičovská veřejnost není v ČR vždy na úrovni nejnovějších poznatků o problematice koktavosti. Týká se to jak přístupu k balbutickému dítěti (např. tabuizace problému), tak nabídky problematických terapeutických postupů (hypnózy, oxygenoterapie, biofeedbacku apod.). Pediatři sehrávají závažnou roli v otázce, kdy a jak efektivně intervenovat.* „Rem tene, verba equentur“, „Drž se věci, slova budou následovat“, zní jedna z rad Senecy staršího. Tato antická moudrost pozbývá smyslu pro ty mezi námi, jimž samotný výkon řeči bývá trpkou a těžce zdolávanou překážkou interpersonální komunikace. Jsou to balbutici, koktaví, kteří podle různých se statistických údajů reprezentují 5–4 % populace. Jsou tedy skupinou četností výskytu srovnatelnou například s diabetiky. Koktavost stále zůstává těžko uchopitelným problémem, a to hned z několika hledisek: etiologie, diagnostiky i terapie. Jedním z důvodů tohoto neutěšeného stavu je nepochybně variabilita, nekonstantnost a nepředvídatelnost symptomů koktavosti, což lze lakonicky shrnout do závěru, že neexistují dva shodní balbutici. Koktavost se vyskytuje od nepaměti (zmiňuje se o ní i bible ve vztahu k Mojžíšovi) a na celém světě, nezávisle na rase, národnosti, sociálním statusu, náboženském vyznání, pohlaví ani životní etapě jedince, objevuje se ve všech věkových kategoriích, v různých modifikacích od dětství do stařeckého věku. Postihnout problematiku koktavosti v celé šíři by bylo záležitostí sebraných spisů vzešlých z dlouhodobé spolupráce týmu odborníků mnoha vědeckých disciplín

Nejen z praktických důvodů bude pozornost prezentovaného textu zúžena pouze na problematiku balbutických dětí. I v tomto pojetí bude třeba zdolávat mnohá úskalí. Pojem dítě, dětský věk je značně vágní a odborně nejednotně pojmáný. V zásadě vyjadřuje životní etapu od narození do doby ukončení povinné školní docházky ve věku patnácti let. Toto počtem let nepřilíš rozsáhlé období je však z pohledu významu pro kvalitu života jedince bezesporu etapou nejdůležitější.

Koktavost (balbuties) je Světovou zdravotnickou organizací (WHO) v rámci Mezinárodní klasifikace nemocí z roku 1992 vedena pod kódem F98.5 a zařazena je mezi poruchy chování a emocí. Jedná se o velmi diskutabilní zařazení, kdy by koktavost mohla být chápána jako nemoc jedině podle stejně diskutabilní definice zdraví WHO jako stavu celkové

fyzické, psychické a sociální pohody jedince. Logopedie – v České republice speciálně pedagogická disciplína – moderně pojímá koktavost jako biopsychosociální jev, jako narušení komunikační schopnosti a řadí ji do okruhu narušení plynulosti řeči, kam spadá také breptavost (*tumultus sermonis*). Breptavost lze krátce charakterizovat jako narušení tempa řeči, na rozdíl od koktavosti chápané jako narušení dynamiky řeči. Termín narušení komunikační schopnosti je rozsahem a pojetím širší než pouhé označení vada či porucha řeči. Úkolem současného logopeda je zajistit komunikaci, což se nemusí vždy dít pouze cestou orální, čímž se dostáváme do oblasti logopedie alternativní a augmentativní

17 PACIENTI S PORUCHOU KOKTAVOSTI

17.1 Děvče Y

Děvče Y trpí poruchou koktavosti (klonickou). Je jí 6 let. Příčinou problému jsou neurotické problémy. Do poradny chodí od svých 5 let. Rodiče děvčete se taktéž snaží, aby jejich dcera poruchu, co nejvíce zmírnila. Proto se řídí radami paní logopedky a plní veškeré domácí úkoly.

17.1.1 Práce s logopedem

Paní logopedka většinou děvčeti předkládá obrázek k popisu nebo s ní hraje různé hry, u kterých je potřeba mluvit. Mezi tím se zaměřuje na plynulost řeči a dýchání. Taktéž s ní procvičuje uvolňovací cviky a artikulační cviky.

17.2 Chlapec Z

Chlapec Z, také trpí poruchou koktavosti (Tónickoklonickou). Je mu 12 let. A poruchu zdědil po svém otci. Poradnu navštěvuje od svých 4 let. Dříve docházel do poradny 2 - 3 x za měsíc dle potřeby. Momentálně dochází 1 x měsíčně. Občas přijde sám bez rodičů.

17.2.1 Práce s logopedem

Chlapec trénuje nejvíce s paní logopedkou věci, které se týkají školy. Například přednes slohové práce před tabulí nebo zkoušení u tabule. Zaměřují se na plynulost řeči, ale také na v encyklopedii.hlasová a přípravná cvičení. Paní logopedka dá vždy chlapci který má chlapec do dalšího setkání splnit. Například vyhledat určité informace

17.4 Děvče H

Děvče H taktéž trpí poruchou koktavosti (Klónicko – tónickou). Je jí 8 let. Poruchou trpí od svých 6 let. Příčina byla leknutí čerta při oslavě Mikuláše. Děvče navštěvuje poradnu od svých 5 let. Do poradny dochází 3 x za měsíc.

17.4.1 Práce s logopedem

Paní logopedka trénuje s děvčetem plynulost řeči a artikulaci. Při své praxi používá pomůcky zrcadlo, aby se dítě hlídalo, jak mluví. Knihu s obrázky. Děvče čte paní logopedce knihu a po té popisuje obrázky. Také hodně hraje s pacientem pexeso s obrázky. Po otočení obrázku, dítě řekne, co na něm je

17.3 Děvče X

Děvčeti X je 9 let a má poruchu koktavosti (tónickou). Poruchou trpí od 7 let. Příčinou byla těžká životní situace v rodině (úmrtí jednoho z rodičů). K paní logopedce dochází celé 2 roky 2 x do měsíce.

Rodina se snaží děvčeti, co nejvíce pomoci. A proto s paní logopedkou spolupracují a plní veškeré domácí úkoly.

17.3.1 Práce s logopedem

Paní logopedka doporučila děvčeti, aby si zavedla deníček. Kam si bude zaznamenávat, co dělala v době, kdy se s paní logopedkou neviděli. Může se to týkat například, různých oslav (narozenin, svatby, křest....) nebo, co dělala ve škole, venku s kamarádky, u babičky

V poradně vše děvče popisuje a paní logopedka se mezi tím snaží zaměřit na to, aby děvče mluvilo pomalu a srozumitelně. Také trénují správné dýchání.

Při všem si pomáhá houpavým pohybem rukou, aby se zklidnila.

Obrázek 4: Děvče X

17.4 Děvče H

Děvče H také trpí poruchou koktavosti (klónicko – tónickou). Je jí 8 let. Poruchou trpí od svých 6 let. Příčina byla leknutí čerta při oslavě Mikuláše. Děvče navštěvuje poradnu od svých 5 let. Do poradny dochází 3 x za měsíc.

17.4.1 Práce s logopedem

Paní logopedka trénuje s děvčetem plynulost řeči a artikulaci. Při své praxi používá pomůcky zrcadlo, aby se dítě hlídalo, jak mluví. Knihu s obrázky. Děvče čte paní logopedce knihu a po té popisuje obrázky. Také hodně hraje s pacientem pexeso s obrázky. Po otočení obrázku, dítě řekne, co na něm je...

17.5 Chlapec P

Chlapec P je 9 let. Trpí poruchou breptavosti. Logopedickou poradnu **navštěvuje** od svých 4 let. Příčinou breptavosti byl rozštěp rtu. Do poradny dochází 2 x do měsíce.

17.5.1 Práce s logopedem

Paní logopedka s pacientem trénuje nejvíce plynulost řeči, artikulaci redukci plynulosti řeči. Vše nejvíce procvičují na věcech, které se týkají školy. Učebnice, Encyklopedie, sešity..

17.6 Shrnutí

Měla jsem možnost pozorovat práci logopeda se třemi pacienty s poruchou koktavosti ve věku 6 – 12 let. S každým pacientem se pracovalo individuálně vzhledem k věku, pohlaví a druhu koktavosti.

Mohu říci, že mě hodně překvapilo, jak se dá s koktavými dětmi pracovat. A kolik se toho dá naučit a natrénovat.

Nejvíce se používala metoda popisu obrázku a rozhovor. Paní logopedka se tázala, co dělali pacienti přes den nebo jak trávili víkend. Většinou si při rozhovoru pomáhali rukou a soustředili se na dýchání.

Také používala pomůcku, jako například deníček, do kterého si děti zaznamenávaly, co dělaly přes den nebo, co dělaly ve škole. Nebo například životní situace jako například rodinné oslavy narozenin, svatby, narození sourozence... K textu mohly dokreslit obrázek.

Text i obrázek děti přetlumočily paní logopedce. A ona si mezi tím zaměřila na plynulost řeči a artikulaci,.....

Koktavým dětem se také doporučuje, aby docházely do pěveckého nebo hudebního kroužku. Protože při zpívání většinou pacienti nekoktají.

18 VÍCEDIMENZIONÁLNÍ POSTUPY KOMBINACE JEDNOTLIVÝCH METOD KOKTAVOSTI

18.1 Seemanova komplexní cvičná léčba

- medikamentózní léčba, tělesná cvičení, denní režim dieta (důležité především u dětí - přináší určitý klid a pravidla pro život), dieta (méně rafinovaného cukru)
- psychoterapie – odstranění strachu z mluvení
- logopedické metody: nácvik respirace, fonace, artikulace, řečnická cvičení, čtení, čtení v duetu
- tento koncept byl prováděn pouze v individuální formě a při izolaci

18,2 Fonograforytmická metoda podle Lechty

- východisko
- koktavost je výsledkem asynchronnosti pravohemisférového a levohemisférového
System

19 LÉČBA KOKTAVOSTI

Terapií kocktavosti se zabývají odborníci z řad foniatrů, logopedů a psychologů. V nejtěžších případech je přizván na pomoc i psychiatr či neurolog. Dříve byla léčba balbuties uskutečňována v nemocnicích, kde se však většina nemocných necítila příliš uklidněně a vyrovnaně. Příjemné atmosféry při léčbě se v dnešní době dosahuje tím, že po dobu léčby kocktavého dítěte jsou přítomni i rodiče a jsou taktéž zahrnuti do procesu nápravy řeči. Děti podstupují nejrůznější logopedická cvičení, která jsou střídána skupinovou terapií, která má za úkol především zvýšit sebevědomí balbutiků.

19.1 Důležitou roli v terapii hrají také rodiče, kteří by se měli držet několika pravidel:

- Kocktavost není nemoc a nepřipustme, aby si kocktající dítě jako nemocné připadalo.
- Zajistěte doma klidnější, méně uspěchaný životní styl.

Hovoříte-li s dítětem, mluvte pomaleji

- Nechte dítě dokončit jeho myšlenky.
- Snažte se nemluvit za dítě a nepopohánějte ho v řeči.
- Po dobu společného jídla vypněte televizi nebo rozhlas. Je to čas pro rodinnou konverzaci, ne pro poslech rozhlasu či televize.
- Věnujte dítěti více svého volného času, společně si čtěte, vyprávějte.
- Dejte svému dítěti najevo, že vás zajímá, co říká. Když vám něco vypráví, dívejte se mu do očí a poslouchajte, co vám říká.
- Podporujte ho a povzbuzujte. Dávejte mu dostatečně často najevo svou lásku a náklonnost
- Nedělejte z kocktání svého dítěte „problém“. Nedovolte, aby se mu kdokoliv posmíval

20 SEDM ZÁKLADNÍCH KROKŮ V TERAPII KOKTAVOST

- fonologická analýza slov na slabiky – rytmické vytleskávání
- přiřazení grafických ekvivalentů slabik – obloučky
- přiřazení grafických ekvivalentů slov – úsečka (slova, věty, dialog)
- pragmatizace – používání fonograforytmiky v dialogu, laserový pointer (ukazovátka)
- imaginace – představa písma bez konkrétní realizace
- fixace – fluentní komunikace v konkrétních komunikačních situacích, přítomno více účastníků konverzace
- transfer ve hře s různými verzemi

21 BREPTAVOST

- narušení komunikační schopnosti charakteristické tím, že si ho daná osoba neuvědomuje
- má malý rozsah pozornosti
- narušena je percepce
- narušení artikulace a formování výpovědi
- narušení myšlenkových procesů programujících řeč na bázi dědičných predispozic
- breptavost je projevem centrálních poruch řeči
- působí na všechny komunikační cesty – čtení, psaní, rytmus, hudebnost a chování
- hovoří bez ladu a skladu“
- řeč stresuje posluchače nikoli breptavost

22 PACIENTI S PORUCHOU BREPTAVOST

22. 1 Chlapec D

Chlapci D je 10 let a trpí poruchou breptavosti. K paní logopedce dochází od svých 6 let. Příčina poruchy není dosud známá. Chlapec do poradny dochází od svých 5 let. Momentálně 2 x za měsíc.

22.1.1 Práce s logopedem

Chlapec si k paní logopedce brával svojí oblíbenou knihu s názvem Honzíkova cesta. Buď paní logopedce přímo četl s knihy a po té popsal obrázek. Nebo četl knihu doma a popisoval děj knihy.

Paní logopedka se u chlapce zaměřovala hlavně artikulaci a plynulost řeči.

Obrázek 5: Matka s Chlapcem D

22.2 Chlapec F

Chlapci F je 12 let a má poruchu breptavosti. Svoji poruchu má zděděnou. Poradnu navštěvuje od dětství. K paní logopedce dochází 1 x za měsíc.

22.2.1 Práce s logopedem

Chlapec F měl za úkol přepsat text a po té ho přečíst. Při čtení si pomáhal slabikováním slov.

Paní logopedka se zaměřila na dýchání a plynulost při čtení.

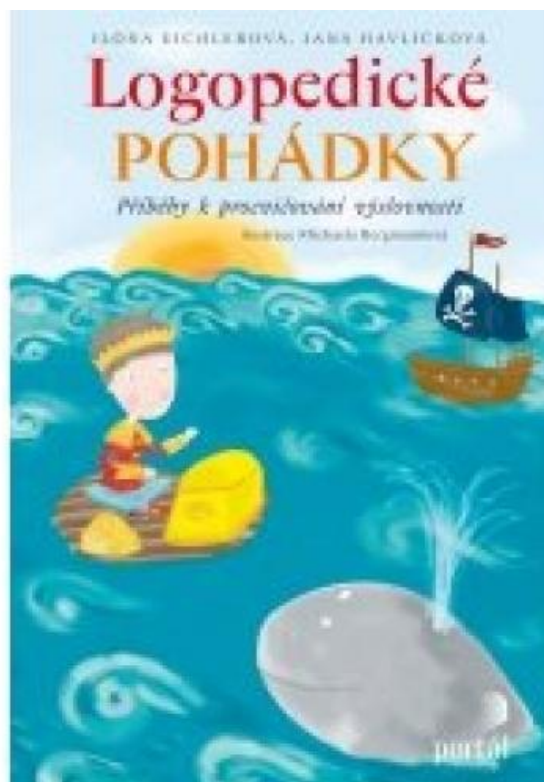
22.3 Dívka K

Dívce K je 7 let a má poruchu breptavosti. Vznikla neurotickými problémy. K paní logopedce dochází od svých 4 let. Navštěvuje jí 2x za měsíc.

22.3.1 Práce s logopedem

Paní logopedka s děvčetem trénovala recitaci dětských básní, vytleskávání slabik a zapisování (tzv. oblouky) Také skládala dětské kostky s obrázky a děvče je mělo popsat.

Obrázek 6: Logopedické pohádky

22.4 Chlapec K

Chlapek K je 8 let a má poruchu breptavosti. Porucha vznikla neurotickými problémy. K paní logopedce dochází od svých 4 let. Navštěvuje jí 2x za měsíc.

22.4.1 Práce s logopedem

Paní logopedka hrála s dívkou různé hry, při kterých musela mluvit.

22.5 Dívka T

Dívce T je 5 let a trpí poruchou breptavosti. Breptavost zdělila po mamě. Do poradny dochází 3 x měsíčně. A navštěvuje ji od 4 let.

22.5.1 Práce s logopedem

Paní logopedka používala pomůcky, jako například kostky s obrázky. Děvče složilo obrázek po složení popsala. Většinou také chtěla, aby doma nakreslit obrázek, který si po té vzala do poradny a popsala.

Obrázek 7: Paní logopedka s dívkou T

22.6 Shrnutí

Breptavost si lidé neuvědomují, proto je těžké s těmito lidmi pracovat. Jejich příčinou je většinou dědičnost, neurotické nebo organické problémy.

Při její nápravě se nejvíce procvičuje, čtení, psaní, recitace nebo slabikování slov. Logoped se při trénování zaměřuje hlavně na plynulost řeči, artikulaci a dýchání..

Postupuje se podobně, jak při koktavosti. A používají se podobné pomůcky (Například. knihy, obrázky, básničky, obrázkové kostky...)

Breptavost se nedá bohužel zcela odstranit

23 TERAPIE BREPTAVOSTI

Jedinci s breptavostí (na rozdíl od jedinců s koktavostí) svou řečovou poruchu výrazně subjektivně neprožívají a psychicky jí netrpí. Logoped při terapii využívá a kombinuje různé techniky. Chtěla bych však vyzvednout to, že v případě breptavosti **je nutné naučit jedince řeč „vnímat“**. Uvědomovat si formu řeči, nejen obsah. Vnímat dech, kterým „mluví“, hlásky, které „tvoří“. Logoped musí působit „do vnitř“ člověka, nesledovat pouze vnější momentální objektivní projev. Toto je ovšem složité u dospělého člověka a tím více u dítěte. Jedinci s izolovanou breptavostí pokud „chtějí“ svou řeč ovlivnit, jsou toho schopni. Kombinace breptavosti s koktavostí, nebo jiným druhem narušené komunikační schopnosti vyžaduje jiný terapeutický postup

breptaví si svůj nedostatek neuvědomují, stačí upozornit – dosáhneme zlepšení (větší soustředění)

- obnovení akustické a motorické zpětné vazby (aby se osoba naučila sama sebe poslouchat, co říká, jak to říká, ...)
- trénuje se dýchání – artikulace – tempo – uvědomění si řeči a soustředění se na řeč
- redukce extrémně rychlého tempa řeči – rytmizované čtení (čtení v duetu)
- nácvik správného čelistního úhlu – většinou je extrémně malý (v té rychlosti nestačí ústa správně otevřít)
- nácvik čtení a psaní – nácvik elementárních grafomotorických vzorců
- odstraňování dysprozodie – řečnická cvičení – zdůrazňování rytmu a melodie
- cvičení koncentrac

24 METODY PREVENCE

Jsou prakticky stejné jako u koktavosti, kladou důraz na jasné a zřetelné vyslovování, na správné dýchání, na cit pro rytmus a tempo, na přiléhavé a výstižné vyjadřování. V tomto ohledu není třeba dělat mezi oběma poruchami žádné rozdíly.

Navíc máme pokyn „mluv pomalu“, který v tomto případě můžeme používat, ovšem ne příliš často, protože většina dětí slovní pokyn brzy přestane vnímat. Lepší je tlumit rychlost nejen slovně, ale i gestem – nenápadně ukázat na rty, naznačit spojování palce a ukazováčku rychlost, nebo použít gesto, které využívá policie pro zpomalení auta. S většími dětmi je možné nenápadný signál předem domluvit, abychom jim slovním pokynem neskákali do řeči a aby bylo možné použít ho zcela nenápadně i na veřejnosti.

Pokud jde o možnosti odstranění tumultu, je situace jiná než u koktavosti. Porucha sama totiž dítě vůbec netrápí, neobtěžuje, většinou si ji neuvědomuje. Proto nemá prakticky žádnou motivaci se jí zbavovat. Ani rodiče, zvyklí na způsob řeči svého dítěte, nejsou nakloněni reedukaci. Většinou argumentují tím, že „když si dá pozor, mluví přece pěkně“.

A tak situace často přetrvává až do dospělého věku. Pokud se tumultus kombinuje s koktavostí nebo jinou další poruchou, provázející často lehkou mozkovou dysfunkci (LMD), bývá situace velmi obtížná a vyžaduje mimořádnou trpělivost od terapeuta i dítěte a jeho rodiny, protože metody je nutné individuálně vybírat a zkoušet, co kterému dítěti vyhovuje. A prognóza bývá vzhledem k příčinám dosti nejlepším.

25 PREVENCE

Je nutná vyvážená výchova hlavně v období, kdy je nervová činnost ještě plastická a její vývoj není ještě ukončen - a vzor klidné mluvy se správnou výslovností, zejména samohlásek, přináší obvykle podstatně lepší a trvalejší efekt než pozdější redukce.

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila zachytit, co nejvíce informací o tom, jak se dá kocktavost a breptavost trénovat, tak abychom poruchu zmírnili na co nejméně.... Také jsem chtěla ukázat na pomůcky, které můžeme použít, tak aby byla porucha, co nejméně patrná.

Krom toho jste se mohli dozvědět, jaké jsou rozdíly mezi kocktavostí a breptavost, jak se rozdělují, jaké jsou příčiny, příznaky...

Bohužel se kocktavost a breptavost nedá zcela odstranit. Dá se pouze pilným cvičením zmírnit nebo na nějakou dobu zastavit.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

LECHTA, V. *Symptomatické poruchy řeči u dětí*: Portál, s. r. o., Praha 2002, 2008, 2011. ISBN 978-80-7367-977-4.

LECHTA, V. a KRÁLIKOVÁ B. *Když naše dítě nemluví plynule: Koktavost a jiné neplynulosti řeči*: Portál, s. r. o, Praha 2011. ISBN 978-80-7367-849-4.

BUBENÍČKOVÁ, M. *Koktavost. Metoda reedukace*: Septima, 2001. ISBN 80-7216-145-8.

Český jazyk pro 2. – 5. ročník (učebnice pro 1. stupeň ZŠ) + metodické příručky - nejnovější vydání.

HAVRÁNEK, B., JEDLIČKA, A. *Stručná mluvnice česká*. Praha: Fortuna, 1996. ISBN 80-7168-306-x.

KAMIŠ, K. *Řečová a jazyková komunikace spisovné češtiny*. Praha: UJAK, 2012. ISBN 978-80-7452-023-5.

Encyklopedický slovník češtiny. Praha: NLN 2002. ISBN 80-7106-484-X.

KOUKOLÍK, F. *Lidství. Neuronální koreláty*. Praha: Galén, 2010. ISBN 978-80-7262-654-0.

KUTÁLKOVÁ, D. *Logopedická prevence : průvodce vývojem dětské řeči*, 1. vyd. Praha: Portál, 1996. 213 s. ISBN 80-7178-115-0

Mluvnice češtiny (1). Fonetika. Fonologie. Morfonologie a morfemika. Tvoření slov. Praha: Academia 1986.

Pravidla českého pravopisu. ÚJČ AV ČR: Pansofia, 1993. ISBN 80-901373-6-9.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha: VÚP, 2007.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. Praha: Academia 2001. ISBN 80-200-0493-9.

SEZNAM ZKRATEK

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ a TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vývojová dysfluence.....	21
Obrázek 2: Incipientní kórtavost.....	21
Obrázek 3: Chronická kórtavost.....	22
Obrázek 4: Děvče X.....	35
Obrázek 5: Matka s Chlapcem D.....	40
Obrázek 6: Logopedické pohádky.....	41
Obrázek 7: Paní logopedka s dívkou.....	42

Seznam grafů

Seznam tabulek

Tabulka 1: Osoba s kórtavostí.....	25
Tabulka 2: Kórtavost X breptavost.....	30

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Žádost o umožnění logopedické praxe.....	I
Příloha B - Smlouva o zabezpečení studijní praxe.....	II
Příloha C - Potvrzení o absolvování logopedické praxe.....	III
Příloha D - Hospitační záznam.....	IV
Příloha E - 1 dotazník od logopeda.....	V
Příloha F - 10 dotazníků od rodičů.....	VI
Příloha H – Souhlas rodičů z uveřejněním fotografií.....	VII

PŘÍLOHY

Příloha A - Žádost o umožnění logopedické

UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA s.r.o.

Roháčova 63, 130 00 Praha 3, tel.: 267 199 015

Věc: Žádost o umožnění logopedické praxe

Vážená kolegyně,

dovolujeme si Vás požádat o umožnění logopedické praxe pro studenta/studentku:

Jméno a příjmení: KLÁRA KOVÁČOVÁ

Datum narození: 3.3.1985

Ročník: 3. ročník

Studijní skupina: K223

Obor SPPG – vychovatelství, U JAK Praha

Praxe má být v rozsahu 50 hodin. Student/ka se zavazuje, že získané údaje nezneužije a použije je výhradně za účelem zpracování své zápočtové práce.

Děkujeme a vážíme si Vaší spolupráce.

PhDr. Lenka Petelíková

vedoucí praxe

email: petelikova.lenka@ujak.cz

Doc. PhDr. Luboš Chaloupka, CSc.

rektor UJAK Praha, s.r.o.

Příloha B - Smlouva o zabezpečení studijní pra

Smlouva o zabezpečení studijní praxe

I. Smluvní strany

Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.
se sídlem Praha 3, Žižkov, Roháčova 1148/63,
IČ 46358978,
zastoupena rektorem a jednatelem Doc. PhDr. Lubošem Chaloupkou, CSc.
(dále jen „Škola“)

a

Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace
Se sídlem Purkyňovo nám. 2, 674 01 Třebíč
Zastoupená ředitelem Ing. Janem Ferencem
Pracoviště pro výkon praxe: klinická logopedie

Cíl praxe: Cílem praxe je vést studenty k praktické aplikaci vědomostí a dovedností ze speciální pedagogiky. Praxe je zaměřena na získávání a rozvíjení souboru dovedností, které jsou potřebné k přípravě a vlastnímu vedení jedinců se specifickými vzdělávacími potřebami.

II. Předmět smlouvy

Smluvní strany se dohodly, že zabezpečí vykonání odborné praxe studenta:

Jméno a příjmení: Klára Konvicová, DiS. Ročník 3., stud.obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Datum narození: 3. 3. 1985

Doba trvání smlouvy: v době od 16. 9. 2013 do 31. 10. 2013, 4 týdny

III. Práva a povinnosti smluvních stran

Univerzita se zavazuje:

Stanovit zaměření, obsah a cíl odborné praxe s ohledem na délku praxe a aktuální stupeň odbornosti studentů.

Určit odpovědného pracovníka školy za průběh praxe a styk s organizací.

Upozornit studenta/ku, aby se po nástupu do organizace seznámil/a s předpisy BOZP, protipožárními a hygienickými předpisy dané organizace.

Zajistit základní poučení studenta/ky o obecných principech zachování mlčenlivosti a ochrany osobních dat klientů, se kterými se při výkonu své praxe setká.

Organizace se zavazuje:

Umožnit na svém pracovišti výkon odborné praxe studentů. Výkon odborné praxe znamená seznámení studentů s pracovní činností daného pracoviště, cíli a funkcemi zařízení, klientelou pracoviště a metodami práce. Organizace vymezí studentům pracovní činnost a určí koordinátora, tj. zkušeného pracovníka, který bude zodpovídat za kvalitní průběh praxe studentů a bude praxi řídit. Organizace provede opatření (proškolení) k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a seznámí studenta/ku před zahájením praxe s konkrétními předpisy. Zařízení se zavazuje poučit studenta/ku o povinnosti zachovat mlčenlivost o informacích v souvislosti s výkonem praxe.

Příloha C - Potvrzení o absolvování logopedické praxe

UNIVERZITA

JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA s.r.o.

Roháčova 63, 130 00 Praha 3, tel.: 267 199 001

POTVRZENÍ O ABSOLVOVÁNÍ ODBORNÉ PRAXE

Student(ka)

Příjmení: <i>Konvicová</i>	Jméno: <i>Klára</i>
Obor: <i>Speciální ped. - vychovatelství</i>	Ročník: <i>3.</i>
ID: <i>1102110238</i>	

Poskytovatel odborné praxe

Název: *Nemocnice Třebíč, příspěvková organizace*

Adresa: *Purkyňova nám. 2, 674 01 Třebíč*

Praxe se uskutečnila v období:

od *16.9.2013* do *31.10.2013*

Celkem pracovních dnů:

Stručná charakteristika činnosti studenta v průběhu odborné praxe:

Poradna ve které studentka působila se nachází v Třebíči v nemocnici (je to tzv. klinická logopedie). Byla pod vedením paní logopedky Mgr. Aleny Kabrhelové. V které pozorovala práci s kloboučnými a breptavými dětmi ve věku 5-12 let. Viděla, jak se dětem pracuje, jaké používá paní log. pomůcky a také jak paní Kabrhelová komunikuje s rodiči. A jak jim dává rady a úkoly, které děti mají dělat doma. Pro upřesnění informací rozdala studentka rodičům dotazníky. A dala i paní logopedce

Plnění programu praxe se uskutečnilo pod vedením

Jméno a příjmení pověřené osoby: Hadr. Alena Kabrhelová

Funkce: klinický logoped

Kontakt: 568809296

Celkové hodnocení studenta (zejména pracovní aktivita a iniciativa, samostatnost při plnění úkolů, organizační a komunikační schopnosti, odborné znalosti a předpoklady apod.):

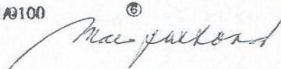
Náš poradna má v Třebíčské nemocnici. Dochází do ní děti s různými poruchami (logopedickými). Studentka docházela k paní logopedce Mgr. Aleně Kabrhelové. U ní si vybrala 10 dětí - 5 z nich kape poruchou hloktavosti a 5 poruchou břeptavosti. Studentka měla za úkol pozorovat práci logopeda s těmito dětmi. Tě si pečlivě zaznamenávala, na případné dotázky se keptala paní logopedky nebo rodiče, texovánila se s různými daly hloktavosti a břeptavosti s různými terapiemi, které se řídí souhly nápravou. Také viděla spoustu pomůček, které se používají při nápravě těchto poruch. Ono více informací rozdala rodičům i mně doznaně, kde se ptala na různé věci týkající se hloktavosti a břeptavosti.

v ..... Třebíči .....

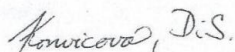
dne ..... 31. 10. 2013 .....

Podpis a otisk razítka:

NEMOCNICE TŘEBÍČ, příspěvková organizace
Purkyňova nám. 2, 674 01 Třebíč
IČO: 00830296
č. ú.: 12338-7110100

Podpis studenta:

Příloha D - Hospitační záznam

Hospitační záznam

Název zařízení: **Nemocnice Třebíč, příspěvková org.**

Datum konání hospitace: **16.9.2013 - 31.10.2013.**

Jméno sledovaného pracovníka: **MUDr. Alena Kabrhelová**

Předmět a téma sledování: **Koktavost a krepitavost (neuřázená věci)**

Čas	Obsah sledované činnosti	Popis činnosti pracovníka	Popis činnosti klienta	Pomůcky	Poznámka
800-830 16.9.2013	děveč 1 (koktavost)	rozhovory s rodiči kontrola úkolů pauza logopedka doba klientovi popis obrazků, kontrola dyktantů	rozhovor s paní logopedkou - popis denních činností	deník + pero postelky obrazky	děveč si vedla deníček, kde si zaznamenávala denní činnosti Rozhovor s paní log.
1500-1530 16.9.2013	chlapeček 1 (koktavost)	.. sledování výslovnosti a plyvnosti věci	chlapeček přibíral materiál sluhovní paní dělá s předloží písm tabulí	sluhova práce	Chlapec si sází vlnu, přibíral materiál
700-730 18.9.2013	děveč 2 (krepitavost)	rozhovor s rodiči kontrola úkolů kontrola výslovnosti	popis obrazků vyprávění o děvečce výrazních	obrazky kresba děvečky (vlna, posty)	Logopedka se sušila vlna, kresbu vyprávět vlna, špejtlé vystavené slova
800-830 18.9.2013	děveč 3 (krepitavost)	kontrola sluhovní výslovnosti a dyktantů	děveč přibírala materiál písmena do žs	basen	
	2x měsíčně				
	2x měsíčně				

15.02.1530 20.9.2013	Chlapec P (breptavost) 2x měsíčně	9let	trénink - plynulosti věci artikulační redukcce konsonanta	trénink plynulost věcí artikulaci (věci do školy)	učebnice do školy i emygl. sestřed	Paní laspedista zaznamenávala a neupravuje lozteroval a vyměnila chlapce
7.00-7.30 23.9.2013	Děvče H 8let (kottavost - T) 3x měsíčně		čtení (artikulaci) vypovězení o v sedmém dni	popis obrázku slabikování písmen	žrodilo pexeso, obrázky	Trénink jemné motoriky
16.00-16.20 23.9.2013	Chlapec F 12let (breptavost) 1x měsíčně		slabikování slov dýchání plynulost věci dětské b.	přepsat a přečíst text. věci do školy	knihy, sešity, pero...	Trénování rozložení slova
17.00-17.30 23.9.2013	Dívka T 5let (breptavost) 3x měsíčně		čtení psaní... úkolky do školy	báseň - kamrad puzzle - skládání pops obrázku	obrázkové kostky makreslenjobr	Pan' logopedka při čtení tvořovala plynulost věcí, artulaci
8.00-8.30 25.9.2013	Chlapec J 10let (breptavost) 2x měsíčně		čtení psaní popis obrázky	práce do školy - úkolky do čj	knihy konžikury cesta	plynulost plynulost věci
17.00-17.30 25.9.2013	Chlapec K 8let (breptavost) 2x měsíčně		skládání kostek - popis obrázky povídání o narezení dýchání ch	trénování plynul. věci artikulaci	obrázkové kostky	při skládání kostek si chlapec trénoval jemnou motoriku

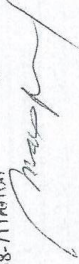
15.02.1530 20.9.2013	Chlapec P (breptavost) 2x měsíčně	9let	trénink - plynulosti věci artikulační redukcce konsonanta	trénink plynulost věcí artikulaci (úlohy do školy)	učebnice do školy i emygl. sestřed	Paní laspedista zaznamenávala a nahrávala konverbovala a vyměňovala chlapce
7.02.730 23.9.2013	Děvče H 8let (kottavost - T) 3x měsíčně		čtení (artikulaci) vypovídání o všedním dni	popis obrázku slabikování písmen	žrodilo pexeso, obrázky	Trénink jemné motoriky
16.02.1620 23.9.2013	Chlapec F 12let (breptavost) 1x měsíčně		slabikování slov dýchání plynulost věcí, dětské b.	přepsat a přečíst text. Věci do školy	knihy, sešity, pero...	Trénování rozložení slova
17.02.1730 23.9.2013	Dívka T 5let (breptavost) 3x měsíčně		čtení psaní... úlohy do školy	báseň - kamrad puzzle - skládání pops obrázku	obrázkové kostky makreslenjobr	Pan' logopedka při čtení konverbovala plynulost věcí, artikulaci
8.02.830 25.9.2013	Chlapec J 10let (breptavost) 2x měsíčně		čtení psaní popis obrázky	práce do školy - úlohy do ČJ	knihy konžikury cesta	plynulost plynulost věci
17.02.1730 25.9.2013	Chlapec K 8let (breptavost) 2x měsíčně		skládání kostek - popis obrázky povídání o naruzení dýchání ch	trénování plynul. věci artikulaci	obrázkové kostky	při skládání kostek si chlapec trénoval jemnou motoriku

U	VŠECH	UCHAZEČŮ	JSEM	SE	BYLA	PODÍVAT	NA	Z	HODINY

ROZKLEŠTĚNÁ TISKOVNÍ PRÁČE
KONTAKT: TEL. 2 674 01 116
ADRESA: PRAHA 1, KŘIVOPALSKÁ 100
TEL. 224 23 396

12338-7110100

Příloha E – Dotazník pro logopeda

Dotazník pro logopeda

Jméno pracovníka: Mgr. ALENA KABRHELOVÁ

Věk: 34

Žena – muž:

Místo konání praxe: AMBULANCE KLINICKÉ LOGOPEDIE
při NEMOCNICI TŘEBÍČ p.o.
PURKYŇOVY NÁM. 2
TŘEBÍČ 674 01

1. Jaké je Vaše přímé zaměstnání?

..... KLINICKÝ LOGOPED .....

2. Jak dlouho působíte na tomto pracovišti?

..... 9 let .....

3. Jaká je Vaše pracovní náplň?

.....
• DIAGNOSTIKA A TERAPIE NARUŠENÉ KOMUNIKAČNÍ
SCHOPNOSTI (NKS) U DĚTÍ A DOSPĚLÝCH
• AMBULANTNÍ SEKTOR I PRÁCE NA JEDNOTLIVÝCH
ODDĚLENÍCH PŘI NEMOCNICI (léčebná ústředí zejména
neurologie, rehabilitace, ušnětinologie, ARO, LDN)

4. Jak staré máte pacienty? (od – do)

2 LL - 99 LL

5. Kolik pacientů jste měla za svoji dobu působnosti s poruchou kocktavosti a breptavosti?

OD ROKU 1006 SE ŽELÁ STATISTIKA. JINAK NÍ MÁM ŽADU DATA:
2006-2012 BALBUTIES 34 (dět) DOŠTELÍ 3
TUMULTNIS SERMONIS 2
MÁ JEDN V KATEGORII 0-18 MĚ DOŠTELÍ 19 LL A VÍCE

6. Kolik jich máte nyní?

- skou plněný pro rok 2013

KOKTAVOST: dět 3

BREPTAVOST 2

doštelí 2

VÁŽOVÁ NEPLYNULOST 2

7. Jak se s nimi pracuje?

NEJČASTĚJI VŽÍVÁM FONOGRAFORYTMICKOU METODU (FSR)
V LECHTY (V.2 pracovní listy)
ANALYZUJI VERBÁLNÍ PROJEV, DEFICITNÍ SITUACE
TRÉNINK ROLÍ KONKRÉTNÍCH KOMUNIKAČNÍCH SITUACÍ

8. Jak často s těmito pacienty pracujete? Kolik hodin v týdnu?

V ÚVODU TERAPIE DOPPLŮVÍ KLIENT 1x TÝDNĚ. PŘI
ZAČÁTKU 1x/14 DNÍ. V CHRONICKÉ FÁZI 1x/3 TÝDNY
ČI 1x/ MĚSÍC, PŘÍPADNĚ DLE DOPPLUVY S KLIENTEM

9. Vidíte nějaké zlepšení u pacientů?

PŘI TRÉNUNÍ FÁZI METODY JE ZLEPŠENÍ VĚDY
PATRNĚ. USTUPUJÍ SYMPTOMY DALBUDES, DÍTĚ ČI
DOSPĚLÝ JE UMI' NÁSLEDNĚ KORIGOVAT, ABY TO
NEVYKLOUVALO VERBÁLNÍ PROJEV

10. Jak moc jim pomáhá terapie?

U LEHČÍHO TYPU VADY JE EFEKT VĚDY VIDITELNÝ.
OBTÍŽE NASTÁVAJÍ VE SPRÁVNÉM VŮVÁHÍ NAUČENÝCH
POSTUPŮ V BĚŽNÉ KOMUNIKACI. POD VEDENÍM
TERAPEUTA JE EFEKT LEPŠÍ.
DOBŘE VEDENÁ TERAPIE KLIENTA STABILIZUJE I
PSYCHICKY A UMI' SVĚ OBTÍŽE V ŘEČI KORIGOVAT
SAMOSTATNĚ - HLAVNĚ VÍ JAKÝM ZPŮSOBEM.

Dotazník pro rodiče

1. Jak staré je Vaše dítě?

9 let

2. Je to dívka nebo chlapec?

dívka

3. Do jaké logopedické poradny docházíte?

k paní logopedce MUDr. Aleně Kábrhelové

**4. Jakou má Vaše dítě logopedickou poruchu?
(kocktavost – breptavost)**

kocktavost

.....

5. Jak dlouho už tuhle poruchu má?

..... od 5 let .....

.....

**6. Víte její příčinu? Pokud Ano, napište jaká byla příčina
koktavosti či breptavosti**

..... rozvod rodičů (těžká životní situace) .....

..... děvče je velice citlivé .....

7. Jak často docházíte do logopedické poradny?

..... 2x do měsíce .....

.....

8. Jak moc Vám terapie pomáhá?

Myslím si, že hodně. Pani' logopedka nám

vadí, jak máme pracovat doma a také jak má dcera
vyslovovat..

9. Co nejvíce trénujete?

plynulost řeči - aby dcera mluvila pomaleji

a srozumitelněji. Trénujeme například na popisu obrázku

10. Procvičujete i některé věci doma?

ANO - snažíme se vše procvičovat, co nejvíce

Dostáváme i domácí úkoly

Příloha H – Souhlas rodičů s uveřejněním fotografií

Souhlasím s uveřejněním fotografií svého dítěte

Dítě	Podpis rodičů
Děvče X	<i>[Handwritten signature]</i>
Děvče y	<i>[Handwritten signature]</i>
Chlapec Z	<i>[Handwritten signature]</i>
Děvče H	<i>[Handwritten signature]</i>
Chlapec P	<i>[Handwritten signature]</i>
Chlapec F	<i>[Handwritten signature]</i>
Dívka K	<i>[Handwritten signature]</i>
Chlapec K	<i>[Handwritten signature]</i>
Dívka T	<i>[Handwritten signature]</i>
Děvče X	<i>[Handwritten signature]</i>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Klára Konvicová

Obor: Speciální pedagogika - vychovatelství

Forma studia: kombinovaná

Název práce: Neurózy řeči u mladšího školáka - koktavost a breptavost

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 41

Celkový počet stran příloh: 11

Počet titulů českých použitých zdrojů: 12

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 2

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Karel Kamiš, CSc.